

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ

YVES BOT

της 2ας Σεπτεμβρίου 2010¹

1. Η παρούσα αίτηση αναιρέσεως αποτελεί προέκταση της υποθέσεως επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 17ης Ιουλίου 2008, Αθηναϊκή Τεχνική κατά Επιτροπής².

2. Με την εν λόγω απόφαση, το Δικαστήριο έκρινε ότι η πράξη της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 2ας Ιουνίου 2004 με την οποία έθεσε στο αρχείο την καταγγελία της εταιρείας διάδοχος της οποίας είναι η Αθηναϊκή Τεχνική ΑΕ³ πρέπει να χαρακτηριστεί ως «απόφαση» κατά την έννοια του άρθρου 4 του κανονισμού (ΕΚ) 659/1999 του Συμβουλίου⁴ και, συνεπώς, αποτελεί πράξη δυνάμενη να προσβληθεί. Το Δικαστήριο ανέπεμψε την υπόθεση στο Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων [νυν Γενικό Δικαστήριο] προκειμένου αυτό να αποφανθεί επί της προσφυγής ακυρώσεως την οποία είχε ασκήσει η Αθηναϊκή Τεχνική κατά της εν λόγω πράξεως.

3. Στις 26 Σεπτεμβρίου 2008, η Επιτροπή, με επιστολή της, πληροφόρησε την προσφεύγουσα και νυν αναιρεσείουσα ότι, λαμβανομένης υπόψη της αποφάσεως του Δικαστηρίου, επρόκειτο να ανακαλέσει το έγγραφο με το οποίο της κοινοποίησε την απόφαση να θέσει την προσφυγή της στο αρχείο και να επαναλάβει τη διαδικασία, διατύπωσε δε

εκ νέου το προγενέστερο αίτημά της να της υποβάλει η προσφεύγουσα και νυν αναιρεσείουσα στοιχεία ικανά να αποδείξουν τη χορήγηση κρατικής ενισχύσεως.

4. Με τη διάταξη της 29ης Ιουνίου 2009, Αθηναϊκή Τεχνική κατά Επιτροπής⁵, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι, λαμβανομένης υπόψη της ανωτέρω επιστολής, η προσφυγή ακυρώσεως κατά της αποφάσεως της 2ας Ιουνίου 2004 περί θέσεως στο αρχείο έχει καταστεί άνευ αντικειμένου.

5. Η Αθηναϊκή Τεχνική άσκησε αναίρεση κατά της διατάξεως αυτής, με την οποία προσάπτει στο Πρωτοδικείο, μεταξύ άλλων, ότι παραγνώρισε τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες η Επιτροπή μπορεί να ανακαλέσει την απόφασή της περί θέσεως στο αρχείο, όπως αυτές προκύπτουν από την προπαρατεθείσα απόφαση Αθηναϊκή Τεχνική κατά Επιτροπής.

6. Με τις παρούσες προτάσεις, προτείνω στο Δικαστήριο να κρίνει ότι η εν λόγω αναίρεση είναι βάσιμη.

7. Συγκεκριμένα, θα υποστηρίξω την άποψη ότι, κατά την προπαρατεθείσα απόφαση

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

2 — C-521/06 P (Συλλογή 2008, σ. I-5829).

3 — Στο εξής: Αθηναϊκή Τεχνική.

4 — Κανονισμός, της 22ας Μαρτίου 1999, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου [88] της Συνθήκης ΕΚ (ΕΕ L 83, σ. 1).

5 — T-94/05 (στο εξής: αναιρεσιβαλλομένη διάταξη).

Αθηναϊκή Τεχνική κατά Επιτροπής, η αναιρεσείουσα είχε δικαίωμα να ζητήσει τον δικαστικό έλεγχο της εκτιμήσεως της Επιτροπής, κατά την οποία, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που είχε στη διάθεσή του το εν λόγω θεσμικό όργανο στις 2 Ιουνίου 2004, δεν υπήρχε λόγος να κινήσει επίσημη διαδικασία έρευνας και ειδικαιολογείτο να θέσει την υπόθεση στο αρχείο.

8. Θα επισημάνω ότι, λαμβανομένης υπόψη της ανωτέρω αποφάσεως, η Επιτροπή μπορούσε να ανακαλέσει εγκύρως την απόφασή της περί θέσεως στο αρχείο μόνον προκειμένου να διορθώσει την έλλειψη νομιμότητας της αποφάσεως αυτής. Θα εκθέσω ότι το έγγραφο της 26ης Σεπτεμβρίου 2008 δεν παρέχει πρόσφορη εξήγηση ως προς τους λόγους για τους οποίους η Επιτροπή αποφάσισε να ανακαλέσει την εν λόγω απόφαση και να κινήσει νέα προκαταρκτική έρευνα. Θα υποστηρίξω ότι η εν λόγω ανάκληση είναι αδικαιολόγητη και ότι στερεί την προσφεύγουσα από τη δυνατότητα να ζητήσει τον δικαστικό έλεγχο της αποφάσεως περί θέσεως της καταγγελίας της στο αρχείο, παραγνωρίζοντας την προπαρατεθείσα απόφαση Αθηναϊκή Τεχνική κατά Επιτροπής. Θα καταλήξω δε στο συμπέρασμα ότι η αναιρεσιβαλλομένη διάταξη, κατά την οποία, συνεπεία της ανακλήσεως της επίμαχης αποφάσεως περί θέσεως στο αρχείο από την Επιτροπή, η ασκηθείσα κατά της αποφάσεως αυτής προσφυγή έχει καταστεί άνευ αντικειμένου, είναι πλημμελής λόγω πλάνης περί το δίκαιο.

9. Επικουρικώς, θα υποστηρίξω επίσης ότι η αναιρεσιβαλλομένη διάταξη είναι πλημμελής λόγω πλάνης περί το δίκαιο, καθόσον το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η ανάκληση που προβλέπεται στο έγγραφο της 26ης Σεπτεμβρίου 2008 παρήγαγε αποτελέσματα ίδια με αυτά δικαστικής ακυρωτικής αποφάσεως, οπότε η αναιρεσείουσα δεν έχει πλέον έννομο συμφέρον να ζητήσει την ακύρωση της αποφάσεως περί θέσεως στο αρχείο.

I — Το νομικό και πραγματικό πλαίσιο της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως

A — Τα προ της εκδόσεως της αποφάσεως Αθηναϊκή Τεχνική κατά Επιτροπής πραγματικά περιστατικά

10. Τον Οκτώβριο του 2001, οι ελληνικές αρχές κίνησαν διαδικασία συνάψεως δημοσίας συμβάσεως για την παραχώρηση του 49% του κεφαλαίου του καζίνου Mont Parnès. Στη διαδικασία μετέσχον δύο υποψήφιοι, η κοινοπραξία Καζίνο Αττικής και η Hyatt Consortium. Κατόπιν διαδικασίας η οποία καταγγέλλεται ως παράνομη, η σύμβαση κατακυρώθηκε στη Hyatt Consortium.

11. Η Εγνατία ΑΕ, την οποία η Αθηναϊκή Τεχνική διαδέχθηκε, κατόπιν συγχωνεύσεως, ως μέλος της κοινοπραξίας Καζίνο Αττικής, υπέβαλε καταγγελίες στη Γενική Διεύθυνση (στο εξής: ΓΔ) «Εσωτερική Αγορά» και στη ΓΔ «Ανταγωνισμός» της Επιτροπής. Από την πρώτη ζητούνταν να κρίνει τη νομιμότητα της διαδικασίας με αντικείμενο την παραχώρηση του 49% του κεφαλαίου του καζίνου Mont Parnès βάσει του κοινοτικού δικαίου περί δημοσίων συμβάσεων, ενώ στη δεύτερη καταγγέλθηκε η χορήγηση κρατικής ενισχύσεως στη Hyatt Consortium στο πλαίσιο της ίδιας διαδικασίας.

12. Με έγγραφο της 15ης Ιουλίου 2003, η ΓΔ «Ανταγωνισμός» υπενθύμισε στην Αθηναϊκή Τεχνική ότι, σύμφωνα με την πρακτική που

ακολουθεί κατά την έκδοση αποφάσεων, η παραχώρηση δημόσιου αγαθού στο πλαίσιο διαδικασίας υποβολής προσφορών δεν συνιστά κρατική ενίσχυση, εφόσον η διαδικασία διεξάγεται κατά τρόπο διαφανή και χωρίς δυσμενείς διακρίσεις. Την ενημέρωσε ότι, ως εκ τούτου, δεν θα εκφέρει γνώμη προτού η ΓΔ «Εσωτερική Αγορά» ολοκληρώσει την εξέταση της διαδικασίας συνάψεως της επίμαχης δημοσίας συμβάσεως.

13. Με ηλεκτρονική επιστολή της 28ης Αυγούστου 2003, ο εκπρόσωπος της Αθηναϊκής Τεχνικής διευκρίνισε, κατ' ουσίαν, ότι η καταγγελία περί κρατικής ενισχύσεως αφορούσε διαφορετικά στοιχεία της διαδικασίας συνάψεως δημοσίας συμβάσεως και ότι, συνεπώς, οι υπηρεσίες της ΓΔ «Ανταγωνισμός» δεν πρέπει να αναμένουν τα συμπεράσματα της ΓΔ «Εσωτερική Αγορά».

14. Με έγγραφο της 16ης Σεπτεμβρίου 2003, οι υπηρεσίες της ΓΔ «Ανταγωνισμός» επανέλαβαν όσα είχαν διατυπώσει με το έγγραφο της 15ης Ιουλίου 2003, ζητώντας, πάντως, από την Αθηναϊκή Τεχνική να τους διαβιβάσει πρόσθετα στοιχεία για οποιαδήποτε ενίσχυση δεν σχετίζεται με τη διαδικασία δημοπρατήσεως του καζίνο.

15. Με έγγραφο της 22ας Ιανουαρίου και της 4ης Αυγούστου 2004, οι υπηρεσίες της ΓΔ «Εσωτερική Αγορά» ενημέρωσαν την Αθηναϊκή Τεχνική ότι δεν θα συνέχιζαν την εξέταση των δύο καταγγελιών που τους είχε υποβάλει.

16. Εν συνεχεία, η Επιτροπή απέστειλε στην Αθηναϊκή Τεχνική το έγγραφο της 2ας Δεκεμβρίου 2004, το οποίο έχει ως εξής:

«Αναφέρομαι στην ερώτηση που υποβάλατε τηλεφωνικώς σχετικά με το εάν η Επιτροπή συνεχίζει την έρευνά της επί της προαναφερθείσας υποθέσεως ή εάν η υπόθεση αυτή έχει τεθεί στο αρχείο.

Με έγγραφο της 16ης Σεπτεμβρίου 2003, η Επιτροπή σάς ενημέρωσε ότι, βάσει των πληροφοριακών στοιχείων που διαθέτει, δεν υπάρχουν επαρκείς λόγοι να συνεχιστεί η έρευνα επί της υποθέσεως αυτής (δυνάμει του άρθρου 20 του [κανονισμού 659/1999]).

Ελλείπει συμπληρωματικών στοιχείων που να δικαιολογούν τη συνέχιση της έρευνας, η Επιτροπή έθεσε την υπόθεση στο αρχείο στις 2 Ιουνίου 2004.»

17. Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 18 Φεβρουαρίου 2005, η Αθηναϊκή Τεχνική άσκησε προσφυγή με αίτημα την ακύρωση της εν λόγω αποφάσεως της Επιτροπής περί θέσεως στο αρχείο, η οποία της γνωστοποιήθηκε με το επίμαχο έγγραφο.

18. Με τη διάταξη της 26ης Σεπτεμβρίου 2006, Αθηναϊκή Τεχνική κατά Επιτροπής⁶, το Πρωτοδικείο δέχθηκε την ένσταση απαραδέκτου που υπεβλήθη από την Επιτροπή. Συγκεκριμένα, έκρινε ότι το εν λόγω έγγραφο

6 — T-94/05.

δεν συνιστά απόφαση κατά την έννοια του άρθρου 25 του κανονισμού 659/1999 και δεν παράγει έννομα αποτελέσματα, οπότε δεν μπορεί να προσβληθεί με προσφυγή δυνάμει του άρθρου 230 ΕΚ.

το πέρας της προκαταρκτικής έρευνας και, εν συνεχεία, εξέτασε εάν το Πρωτοδικείο καλώς διαπίστωσε ότι η επίδικη απόφαση περί θέσεως στο αρχείο αποτελεί πράξη μη δυνάμενη να προσβληθεί.

19. Η Αθηνάϊκή Τεχνική άσκησε αναίρεση κατά της διατάξεως αυτής.

1. Επί της φύσεως των πράξεων που εκδίδονται κατά το πέρας της προκαταρκτικής έρευνας των κρατικών ενισχύσεων

B — Η απόφαση Αθηνάϊκή Τεχνική κατά Επιτροπής

20. Προκαταρκτικώς, το Δικαστήριο επισήμανε ότι αντικείμενο της προσφυγής ακυρώσεως της Αθηνάϊκής Τεχνικής δεν είναι το έγγραφο της 2ας Δεκεμβρίου 2004 αυτό καθαυτό, αλλά η απόφαση της ΓΔ «Ανταγωνισμός» να θέσει στο αρχείο την καταγγελία της οικείας εταιρείας σχετικά με κρατική ενίσχυση που χορήγησε η Ελληνική Δημοκρατία στην κοινοπραξία της Hyatt Regency στο πλαίσιο της αναθέσεως της δημόσιας συμβάσεως για το καζίνο Mont Parnès.

21. Το Δικαστήριο υπογράμμισε επίσης ότι η Αθηνάϊκή Τεχνική ζήτησε την ακύρωση της εν λόγω αποφάσεως, με την αιτιολογία ότι εκδόθηκε βάσει του άρθρου 88, παράγραφος 3, ΕΚ, χωρίς η Επιτροπή να έχει προηγουμένως κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ, στο πλαίσιο της οποίας η εν λόγω εταιρεία θα μπορούσε να υποβάλει τις παρατηρήσεις της.

22. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, το Δικαστήριο διευκρίνισε, κατ' αρχάς, τη φύση των πράξεων που εκδίδονται κατά

23. Κατ' αρχάς, το Δικαστήριο υπενθύμισε ότι, στο πλαίσιο της διαδικασίας ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων, πρέπει να γίνεται διάκριση μεταξύ, αφενός, της διαδικασίας προκαταρκτικής έρευνας των ενισχύσεων, η οποία έχει ως μοναδικό σκοπό να παράσχει στην Επιτροπή τη δυνατότητα να σχηματίσει μια πρώτη γνώμη επί της συμβατότητας, εν όλω ή εν μέρει, της επίμαχης ενισχύσεως και, αφετέρου, αυτής καθεαυτήν της διαδικασίας έρευνας, η οποία έχει ως σκοπό να παράσχει στην Επιτροπή τη δυνατότητα να διαφωτισθεί πλήρως εφ' όλων των στοιχείων της υποθέσεως και η οποία καθίσταται απαραίτητη οσάκις η Επιτροπή αντιμετωπίζει σοβαρές δυσχέρειες προκειμένου να κρίνει εάν μια ενίσχυση είναι συμβατή με την κοινή αγορά⁷.

24. Το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι μόνο στο πλαίσιο της τελευταίας αυτής διαδικασίας προβλέπει η Συνθήκη υποχρέωση της Επιτροπής να ζητήσει από τους ενδιαφερομένους να διατυπώσουν τις παρατηρήσεις τους, ώστε, εάν κατά το πέρας του πρώτου σταδίου η Επιτροπή λάβει οποιαδήποτε άλλη απόφαση, πλην αυτής για κίνηση επίσημης διαδικασίας έρευνας, οι ενδιαφερόμενοι να

⁷ — Προπαρατεθείσα απόφαση Αθηνάϊκή Τεχνική κατά Επιτροπής (σκέψεις 33 και 34).

δικαιούνται να αμφισβητήσουν την απόφαση αυτή, προκειμένου να επιτύχουν την τήρηση των διαδικαστικών εγγυήσεων της διαδικασίας⁸.

25. Εξάλλου, το Δικαστήριο υπογράμμισε ότι, βάσει του κανονισμού 659/1999, οι εν λόγω ενδιαφερόμενοι δύνανται να προκαλέσουν την κίνηση προκαταρκτικής έρευνας, διαβιβάζοντας πληροφοριακά στοιχεία σχετικά με παράνομη κρατική ενίσχυση στην Επιτροπή, η οποία υποχρεούται να ερευνήσει αμελλητί την ύπαρξη ενισχύσεως και τη συμβατότητά της με την κοινή αγορά. Κατά το Δικαστήριο, οι ενδιαφερόμενοι, μολονότι δεν μπορούν να επικαλεστούν δικαιώματα άμυνας στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής, έχουν εντούτοις το δικαίωμα να μετάσχουν σε αυτή σε βαθμό επαρκή λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων της συγκεκριμένης υποθέσεως. Η συμμετοχή αυτή συνεπάγεται ότι η Επιτροπή, όταν ενημερώνει τους ενδιαφερομένους, σύμφωνα με το άρθρο 20, παράγραφος 2, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού 659/1999, ότι δεν υφίστανται επαρκείς λόγοι για να αποφανθεί επί της συγκεκριμένης υποθέσεως, υποχρεούται επίσης να τους επιτρέψει να υποβάλουν, εντός εύλογης προθεσμίας, συμπληρωματικές παρατηρήσεις⁹.

26. Το Δικαστήριο συνέχισε τη συλλογιστική του ως εξής:

«40 Μετά την υποβολή παρατηρήσεων ή τη λήξη της εύλογης προθεσμίας,

η Επιτροπή υποχρεούται, από το άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 659/1999, να περατώσει την προκαταρκτική έρευνα, εκδίδοντας απόφαση δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφοι 2, 3 ή 4, του κανονισμού αυτού, δηλαδή απόφαση διαπιστώνουσα ότι δεν υφίσταται ενίσχυση, απόφαση για τη μη διατύπωση αντιρρήσεων ή απόφαση για κίνηση επίσημης διαδικασίας έρευνας. Επομένως, το θεσμικό όργανο δεν επιτρέπεται να αδρανή κατά την προκαταρκτική έρευνα. Οφείλει είτε να προχωρήσει, σε εύθετο χρόνο, στο επόμενο στάδιο της διαδικασίας είτε να θέσει την υπόθεση στο αρχείο, εκδίδοντας σχετική απόφαση (βλ., στο πλαίσιο της διαδικασίας επί υποθέσεων ανταγωνισμού, απόφαση της 18ης Μαρτίου 1997, C-282/95, *Guérin automobiles* κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. I-1503, σκέψη 36). Σύμφωνα με το άρθρο 20, παράγραφος 2, τρίτη περίοδος, του κανονισμού 659/1999, η Επιτροπή, οσάκις λαμβάνει απόφαση κατόπιν πληροφοριακών στοιχείων που προσκόμισε ενδιαφερόμενος, του αποστέλλει αντίγραφο της αποφάσεως αυτής.

41 Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να τονιστεί ότι η Επιτροπή δύναται να λάβει μια από τις προβλεπόμενες στο άρθρο 4 του κανονισμού 659/1999 αποφάσεις χωρίς πάντως να τη χαρακτηρίσει ως εκδοθείσα δυνάμει της διατάξεως αυτής.»

27. Συναφώς, το Δικαστήριο υπενθύμισε τη σχετική με το παραδεκτό προσφυγής ακυρώσεως πάγια νομολογία του, κατά την οποία για τον χαρακτηρισμό των προσβαλλομένων πράξεων σημασία έχει η ουσία της πράξεως και η βούληση του συντάκτη της. Το

8 — Όπ.π. (σκέψεις 35 και 36).

9 — Όπ.π. (σκέψεις 37 έως 39).

Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι αποτελούν, κατ' αρχήν, πράξεις δυνάμενες να προσβληθούν τα μέτρα με τα οποία καθορίζεται οριστικώς η θέση της Επιτροπής κατά το πέρας της διοικητικής διαδικασίας και τα οποία παράγουν δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα ικανά να θίξουν τα συμφέροντα του προσφεύγοντος, ανεξαρτήτως της μορφής των εν λόγω πράξεων και του εάν αυτές πληρούν τυπικές προϋποθέσεις, όπως προϋποθέσεις σχετικές με τον τίτλο τους, την αιτιολογία τους ή τη μνεία των διατάξεων που απαρτίζουν τη νομική βάση τους¹⁰.

28. Από τα ανωτέρω το Δικαστήριο συνήγαγε ότι δεν έχει, επομένως, σημασία το εάν η προσβαλλομένη πράξη έχει χαρακτηριστεί ως «απόφαση» ή το εάν μνημονεύει το άρθρο 4, παράγραφοι 2, 3 ή 4, του κανονισμού 659/1999, ούτε ακόμη το εάν η Επιτροπή δεν την κοινοποίησε στο οικείο κράτος μέλος, κατά παράβαση του άρθρου 25 του κανονισμού αυτού¹¹.

29. Το Δικαστήριο συνέχισε τη συλλογιστική του ως εξής:

«45 Σε αντίθετη περίπτωση, η Επιτροπή θα μπορούσε να αποφύγει τον έλεγχο του κοινοτικού δικαστή απλώς διά της μη

τηρήσεως τέτοιων τυπικών προϋποθέσεων. Κατά τη νομολογία, πάντως, καθώς η Ευρωπαϊκή Κοινότητα είναι κοινότητα δικαίου και οι πράξεις των θεσμικών οργάνων της ελέγχονται ως προς το εάν είναι σύμφωνες με τη Συνθήκη ΕΚ, οι δικονομικοί κανόνες που διέπουν την άσκηση προσφυγής ενώπιον του κοινοτικού δικαστή πρέπει να ερμηνεύονται, κατά το δυνατόν, κατά τρόπον ώστε η εφαρμογή τους να συμβάλλει στην επίτευξη του σκοπού της διασφάλισης αποτελεσματικής ένδικης προστασίας των δικαιωμάτων που οι πολίτες αντλούν από το κοινοτικό δίκαιο (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 25ης Ιουλίου 2002, C-50/00 P, *Unión de Pequeños Agricultores* κατά Συμβουλίου, Συλλογή 2005, σ. I-6677, σκέψη 44, της 18ης Ιανουαρίου 2007, C-229/05 P, *PKK και KNK* κατά Συμβουλίου, Συλλογή 2007, σ. I-439, σκέψη 109, καθώς και της 13ης Μαρτίου 2007, C-432/05, *Unibet*, Συλλογή 2007, σ. I-2271, σκέψεις 37 και 44).

46 Κατά συνέπεια, για να προσδιοριστεί εάν μια πράξη σχετική με κρατικές ενισχύσεις συνιστά “απόφαση” κατά την έννοια του άρθρου 4 του κανονισμού 659/1999, πρέπει να εξεταστεί, λαμβανομένων υπόψη της ουσίας της πράξεως αυτής και της προθέσεως της Επιτροπής, εάν, κατά το πέρας της προκαταρκτικής έρευνας, το εν λόγω θεσμικό όργανο καθόρισε οριστικά, με την εξεταζόμενη πράξη, τη θέση του σχετικά με το καταγγελλόμενο μέτρο και, επομένως, εάν κατέληξε ότι το μέτρο αυτό συνιστά ή όχι ενίσχυση, ότι δεν προκαλεί αμφιβολίες περί της συμβατότητάς του με την κοινή αγορά ή ότι προκαλεί τέτοιες αμφιβολίες.»

10 — Όπ.π. (σκέψεις 42 έως 44).

11 — Όπ.π. (σκέψη 44).

2. Επί του ζητήματος εάν η απόφαση περί θέσεως στο αρχείο αποτελεί πράξη δυνάμενη να προσβληθεί

30. Όσον αφορά την πράξη που γνωστοποιήθηκε στην Αθηναϊκή Τεχνική με το έγγραφο της 2ας Δεκεμβρίου 2004, το Δικαστήριο αποφάνθηκε τα εξής:

«52 Από την ουσία της πράξεως αυτής και την πρόθεση της Επιτροπής προκύπτει ότι το θεσμικό όργανο αποφάσισε να περατώσει την προκαταρκτική έρευνα που κινήθηκε κατόπιν της καταγγελίας της Αθηναϊκής Τεχνικής. Με την εν λόγω πράξη, η Επιτροπή έκρινε ότι από την έρευνα δεν κατέστη δυνατή η διαπίστωση κρατικής ενισχύσεως κατά την έννοια του άρθρου 87 ΕΚ και αρνήθηκε εμμέσως να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ (βλ., συναφώς, απόφαση [της 2ας Απριλίου 1998, C-367/95,] Επιτροπή κατά Sytraval και Brink's France, [Συλλογή 1998, σ. I-1719], σκέψη 47).

53 Εξάλλου, από τη νομολογία που παρατίθεται στη σκέψη 36 της παρούσας αποφάσεως προκύπτει ότι, σε μια τέτοια περίπτωση, εκείνοι υπέρ των οποίων έχουν τεθεί οι προβλεπόμενες από τη διάταξη αυτή διαδικαστικές εγγυήσεις μπορούν να επιτύχουν την τήρησή τους μόνον εάν έχουν τη δυνατότητα να αμφισβητήσουν την απόφαση αυτή ενώπιον του κοινοτικού δικαστή σύμφωνα με το άρθρο 230, τέταρτο εδάφιο, ΕΚ. Η αρχή αυτή εφαρμόζεται τόσο σε περίπτωση που η Επιτροπή αποφασίζει ότι η ενίσχυση είναι συμβατή με την κοινή αγορά όσο και σε

περίπτωση που η Επιτροπή αποκλείει την ύπαρξη ενισχύσεως.

54 Η προσβαλλομένη πράξη δεν μπορεί να χαρακτηριστεί προκαταρκτική ή προπαρασκευαστική, διότι, στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας, δεν θα επακολουθήσει άλλη πράξη δυνάμενη να προσβληθεί με προσφυγή ακυρώσεως (βλ., συναφώς, μεταξύ άλλων, απόφαση [της 16ης Ιουνίου 1994, C-39/93 P,] SFEI κ.λπ. κατά Επιτροπής, [Συλλογή 1994, σ. I-2681,] σκέψη 28).

55 Αντιθέτως προς ό,τι έκρινε το Πρωτοδικείο, δεν ασκεί συναφώς επιρροή το γεγονός ότι ο ενδιαφερόμενος εξακολουθεί να έχει τη δυνατότητα να προσκομίσει στην Επιτροπή πρόσθετα πληροφοριακά στοιχεία, τα οποία μπορούν να την υποχρεώσουν να αναθεωρήσει τη θέση της σχετικά με το επίμαχο κρατικό μέτρο.

56 Συγκεκριμένα, η νομότητα αποφάσεως που ελήφθη κατά το πέρας της προκαταρκτικής έρευνας εκτιμάται μόνο σε συνάρτηση με τα πληροφοριακά στοιχεία που είχε στη διάθεσή της η Επιτροπή σε εκείνο το χρονικό σημείο (βλ. απόφαση [της 15ης Απριλίου 2008, C-390/06,] Nuova Agricast, [Συλλογή 2008, σ. I-2577], σκέψεις 54 έως 60), δηλαδή, εν προκειμένω, όταν εξέδωσε την προσβαλλόμενη πράξη.

57 Αν ένας ενδιαφερόμενος προσκομίσει συμπληρωματικά πληροφοριακά στοιχεία αφού τεθεί η υπόθεση στο αρχείο, η Επιτροπή μπορεί, ενδεχομένως, να υποχρεωθεί να κινήσει νέα διοικητική

διαδικασία. Αντιθέτως, τα στοιχεία αυτά δεν επηρεάζουν την περάτωση της πρώτης προκαταρκτικής έρευνας.

και 20, παράγραφος 2, τρίτη περίοδος, του κανονισμού αυτού.

- 58 Κατά συνέπεια, αντιθέτως προς ό,τι έκρινε το Πρωτοδικείο με τη σκέψη 29 της [προπαρατεθείσας] διατάξεως [της 26ης Σεπτεμβρίου 2006, Αθηναϊκή Τεχνική κατά Επιτροπής], η Επιτροπή έλαβε οριστικώς θέση επί του αιτήματος που της υπέβαλε η Αθηναϊκή Τεχνική να διαπιστώσει παράβαση των άρθρων 87 ΕΚ και 88 ΕΚ.
- 59 Τέλος, όπως ειπώθηκε στη σκέψη 44 της παρούσας αποφάσεως, δεν έχει σημασία για το χαρακτηρισμό της προσβαλλόμενης πράξεως το ότι η Επιτροπή δεν την κοινοποίησε στο οικείο κράτος μέλος, το ότι δεν την χαρακτήρισε ως “απόφαση” και το ότι δεν αναφέρθηκε στο άρθρο 4 του κανονισμού 659/1999.
- 60 Συναφώς, από την εξέλιξη της διοικητικής διαδικασίας, όπως αυτή περιγράφεται, μεταξύ άλλων, στη σκέψη 6 της [προπαρατεθείσας] διατάξεως [της 26ης Σεπτεμβρίου 2006, Αθηναϊκή Τεχνική κατά Επιτροπής], προκύπτει ότι η θέση της Επιτροπής ήταν ότι το επίμαχο κρατικό μέτρο δεν συνιστά κρατική ενίσχυση. Συνεπώς, η προσβαλλόμενη πράξη πρέπει να χαρακτηριστεί ως απόφαση κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2, του κανονισμού 659/1999, σε συνδυασμό με τα άρθρα 13, παράγραφος 1,
- 61 Δεδομένου ότι, λόγω της πράξεως αυτής, δεν κατέστη δυνατόν να υποβάλει η Αθηναϊκή Τεχνική παρατηρήσεις στο πλαίσιο της επίσημης διαδικασίας έρευνας του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ, η πράξη αυτή παρήγαγε δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα ικανά να θίξουν τα συμφέροντα της εταιρίας αυτής.
- 62 Συνεπώς, η προσβαλλόμενη πράξη αποτελεί πράξη δυνάμενη να προσβληθεί κατά την έννοια του άρθρου 230 ΕΚ.»
31. Επί της αιτήσεως αναιρέσεως που άσκησε η Αθηναϊκή Τεχνική, το Δικαστήριο αποφάνθηκε ως εξής:
- «1) Αναιρεί τη διάταξη του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 26ης Σεπτεμβρίου 2006, T-94/05, Αθηναϊκή Τεχνική κατά Επιτροπής.
- 2) Απορρίπτει την ένσταση απαραδέκτου που προέβαλε η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ενώπιον του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.
- 3) Αναπέμπει την υπόθεση στο Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, προκειμένου αυτό να αποφανθεί επί των

αιτημάτων της Αθηναϊκής Τεχνικής ΑΕ περί ακυρώσεως της αποφάσεως της Επιτροπής της 2ας Ιουνίου 2004 να θέσει στο αρχείο την καταγγελία της περί κρατικής ενισχύσεως που χορήγησε η Ελληνική Δημοκρατία στην κοινοπραξία Hyatt Regency στο πλαίσιο της αναθέσεως της δημόσιας συμβάσεως με αντικείμενο την παραχώρηση του 49% του κεφαλαίου του καζίνου Mont Parnès.

της έρευνας, η Επιτροπή έθεσε την επίμαχη υπόθεση στο αρχείο.

Λαμβανομένης υπόψη της [προπαρατεθείσας] αποφάσεως [Αθηναϊκή Τεχνική κατά Επιτροπής], οι υπηρεσίες της ΓΔ “Ανταγωνισμός” σας κοινοποιούν την ανάκληση του εν λόγω εγγράφου και την επανεξέταση της ανωτέρω υποθέσεως.

[...]»

Ως εκ τούτου, επαναλαμβάνοντας προγενέστερο αίτημά μας, σας καλούμε εκ νέου να προσκομίσετε στοιχεία ικανά να αποδείξουν τη χορήγηση παράνομης κρατικής ενισχύσεως στο πλαίσιο της πωλήσεως του καζίνου Mont Parnès.»

Γ — Η αναιρεσιβαλλομένη διάταξη

32. Με έγγραφο της 2ας Οκτωβρίου 2008, η Επιτροπή γνωστοποίησε στο Πρωτοδικείο ότι, στις 26 Σεπτεμβρίου 2008, απέστειλε στην αναρεσείουσα έγγραφο το οποίο αναφέρει τα εξής:

«Αναφέρομαι στο έγγραφο της [2ας Δεκεμβρίου 2004]¹² με το οποίο οι υπηρεσίες της ΓΔ “Ανταγωνισμός” σας γνωστοποίησαν ότι, βάσει των πληροφοριακών στοιχείων που διαθέτουν, δεν υπάρχουν επαρκείς λόγοι για τη συνέχιση της εξετάσεως της οικείας υποθέσεως, και ότι, ελλείψει συμπληρωματικών στοιχείων που να δικαιολογούν τη συνέχιση

33. Η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από την παρεμβαίνουσα Athens Resort Casino ΑΕ Symmetochon¹³, ισχυρίστηκε ότι, δυνάμει του εγγράφου της 26ης Σεπτεμβρίου 2008, η υπόθεση κατέστη άνευ αντικειμένου, οπότε παρέλκει πλέον η έκδοση αποφάσεως.

34. Η Αθηναϊκή Τεχνική αντιτάχθηκε στη θέση αυτή.

35. Το Πρωτοδικείο, με την αναιρεσιβαλλομένη διάταξη, ανέπτυξε το εξής σκεπτικό:

«32 Κατ’ αρχάς, επιβάλλεται να υπομνησθεί ότι το Δικαστήριο έκρινε ήδη, με τη διάταξη της 18ης Νοεμβρίου 1992, C-222/92, SFEI κ.λπ. κατά Επιτροπής (μη δημοσιευθείσα στη Συλλογή, σκέψεις 1 και 2),

12 — Η αναιρεσιβαλλομένη διάταξη μνημονεύει ως ημερομηνία του εγγράφου την “2α Φεβρουαρίου 2004”, όμως η επίσημη μετάφραση του εγγράφου που κοινοποιήθηκε στους συμβούλους της αναρεσείουσας, το οποίο περιλαμβάνεται στη δικογραφία, φέρει ως ημερομηνία τη 2α Δεκεμβρίου 2004, η οποία εξάλλου είναι σύμφωνη προς τα προεκτεθέντα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως.

13 — Στο εξής: Athens Resort Casino.

ότι σε περίπτωση προσφυγής κατά αποφάσεως να τεθεί στο αρχείο καταγγελία περί κρατικής ενισχύσεως, η κίνηση νέας διαδικασίας προκαταρκτικής έρευνας ισοδυναμεί με ανάκληση της αποφάσεως περί θέσεως στο αρχείο. Εν συνεχεία, το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι η εν λόγω προσφυγή κατέστη άνευ αντικειμένου και έκρινε ότι παρέλκει πλέον η έκδοση αποφάσεως (προπαρατεθείσα διάταξη SFEI κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψεις 5 και 7· βλ. επίσης, συναφώς, απόφαση του Δικαστηρίου της 1ης Ιουλίου 2008, C-341/06 P και C-342/06 P, Chronopost [...] κατά UFX κ.λπ., [Συλλογή 2008, σ. I-4777], σκέψη 3, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 7ης Ιουνίου 2006, T-613/97, UFX κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. II-1531, σκέψεις 8 και 11).

την [προπαρατεθείσα] απόφαση [Αθηναϊκή Τεχνική κατά Επιτροπής], πρέπει να θεωρηθεί ότι αποτελεί είτε σιωπηρή απόφαση διαπιστώνουσα ότι το επίμαχο μέτρο δεν αποτελεί ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ, είτε σιωπηρή απόφαση για τη μη διατύπωση αντιρρήσεων. Επομένως, σε περίπτωση ακυρώσεως της αποφάσεως αυτής, η Επιτροπή οφείλει να κινήσει νέα προκαταρκτική έρευνα και, όπως διευκρίνισε το Δικαστήριο στη σκέψη 40 της [προπαρατεθείσας] αποφάσεως [Αθηναϊκή Τεχνική κατά Επιτροπής], να εκδώσει τυπικώς μία από τις προβλεπόμενες στο άρθρο 4 του κανονισμού 659/1999 αποφάσεις ή απόφαση περί θέσεως της υποθέσεως στο αρχείο, η οποία αποτελεί νέα πράξη δυνάμενη να προσβληθεί.

- 33 Δεύτερον, από τις σκέψεις 52, 54 και 58 της [προπαρατεθείσας] αποφάσεως [Αθηναϊκή Τεχνική κατά Επιτροπής] προκύπτει ότι η διαπίστωση του Δικαστηρίου ότι [με την απόφαση περί θέσεως στο αρχείο] η Επιτροπή καθόρισε οριστικώς τη θέση της όσον αφορά το επίδοχο μέτρο ήταν απαραίτητη προκειμένου να καταστεί δυνατός ο χαρακτηρισμός [της εν λόγω αποφάσεως] ως πράξεως δυνάμενης να προσβληθεί. Όμως, κατόπιν της κινήσεως νέας προκαταρκτικής έρευνας και της κλήσεως της προσφεύγουσας να υποβάλει έγγραφα προς στήριξη των αιτιάσεών της, δεν υπάρχει πλέον πράξη καθορίζουσα οριστικώς τη θέση της Επιτροπής και, επομένως, υποκείμενη σε προσφυγή.
- 34 Τρίτον, επιβάλλεται να σημειωθεί ότι [η απόφαση περί θέσεως στο αρχείο] εκδόθηκε κατά το πέρας της προκαταρκτικής έρευνας και, συνεπώς, κατά
- 35 Υπό τις περιστάσεις αυτές, η ανάκληση της [αποφάσεως περί θέσεως στο αρχείο] πρέπει να λογισθεί ότι παράγει ισοδύναμα αποτελέσματα με αυτά δικαστικής αποφάσεως ακυρώνουσας [την εν λόγω απόφαση], δεδομένου ότι η κινήθεισα με τον τρόπο αυτό νέα προκαταρκτική έρευνα θα περατωθεί με την έκδοση μίας από τις προβλεπόμενες στο άρθρο 4 του κανονισμού 659/1999 τυπικές αποφάσεις ή με την έκδοση αποφάσεως περί θέσεως στο αρχείο. Συγκεκριμένα, μια δικαστική απόφαση ακυρώνουσα την απόφαση [περί θέσεως στο αρχείο] δεν θα επέφερε ουδεμία πρόσθετη έννομη συνέπεια σε σχέση με την επίμαχη ανάκληση (διάταξη του Πρωτοδικείου της 6ης Δεκεμβρίου 1999, T-178/99, Elder κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. II-3509, σκέψη 20).
- 36 Επομένως, η προσφεύγουσα δεν έχει πλέον κανένα έννομο συμφέρον να επιτύχει την ακύρωση της [αποφάσεως περί

θέσεως στο αρχείο] (βλ., συναφώς, διάταξη του Πρωτοδικείου της 28ης Μαΐου 1997, T-145/95, Proderes κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. II-823, σκέψη 27, και προπαρατεθείσα διάταξη Elder κατά Επιτροπής, σκέψη 21).

37. Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η παρούσα προσφυγή έχει καταστεί άνευ αντικειμένου και ότι παρέλκει πλέον η έκδοση αποφάσεως.»

36. Εν συνεχεία, το Πρωτοδικείο εξέθεσε τους λόγους για τους οποίους έκρινε ότι τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας και νυν αναιρεσείουσας δεν μπορούσαν να θέσουν το συμπέρασμά του εν αμφιβόλω.

37. Πρώτον, όσον αφορά το επιχείρημα της προσφεύγουσας και νυν αναιρεσείουσας ότι το έγγραφο της 2ας Δεκεμβρίου 2004 αναφέρεται στην Επιτροπή, ενώ το έγγραφο της 26ης Σεπτεμβρίου 2008 μνημονεύει τις υπηρεσίες της Επιτροπής, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι το εν λόγω επιχείρημα δεν μπορεί να ασκήσει επιρροή στον νομικό χαρακτηρισμό του τελευταίου αυτού εγγράφου.

38. Δεύτερον, όσον αφορά το επιχείρημα ότι η Επιτροπή δεν επιτρέπεται να αδρανή και ότι οφείλει να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας, το Πρωτοδικείο αποφάνθηκε ότι η προσφεύγουσα και νυν αναιρεσείουσα δεν επικαλείται κανέναν κανόνα δικαίου ο οποίος επιβάλλει στην Επιτροπή, κατόπιν ανακλήσεως της αποφάσεως περί θέσεως στο αρχείο, να κινήσει διαδικασία διαφορετική από αυτή που οδήγησε στην έκδοση της οικείας αποφάσεως.

39. Τρίτον, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι, από τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας και νυν αναιρεσείουσας κατά τους οποίους, αφενός, η ενέργεια της Επιτροπής αποβλέπει στο να εκφύγει τον δικαστικό έλεγχο η απόφαση περί θέσεως στο αρχείο, αφετέρου δε, η κλήση προς υποβολή πληροφοριακών στοιχείων είναι αλυσιτελής, δεν μπορεί να συναχθεί κανένα νομικό επιχείρημα.

40. Επιπλέον, το Πρωτοδικείο αποφάνθηκε, ότι από τα υποβληθέντα από την προσφεύγουσα και νυν αναιρεσείουσα στο πλαίσιο της ενώπιον του διαδικασίας έγγραφα δεν προκύπτει ότι αυτή εξήγησε ήδη, κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας, τίνι τρόπω τα καταγγελλόμενα μέτρα πληρούν τις προϋποθέσεις υπάρξεως κρατικής ενισχύσεως, οπότε αυτή δεν μπορεί να ισχυρισθεί εγκύρως ότι η κλήση προς υποβολή πρόσθετων πληροφοριακών στοιχείων που της απηύθυνε η Επιτροπή αποτελεί πρόσφορη ενέργεια υπό τις περιστάσεις της παρούσας υποθέσεως.

41. Τέταρτον, όσον αφορά τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας και νυν αναιρεσείουσας περί δεδικασμένου, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι, το Δικαστήριο προέβη μεν, με την προπαρατεθείσα απόφαση Αθηναϊκή Τεχνική κατά Επιτροπής, στην αναίρεση της προπαρατεθείσας διατάξεως της 26ης Σεπτεμβρίου 2006, Αθηναϊκή Τεχνική κατά Επιτροπής, η εν λόγω απόφαση όμως δεν ασκεί επιρροή επί του κύρους της αποφάσεως περί θέσεως στο αρχείο.

II — Η αίτηση αναιρέσεως

42. Η αναιρεσείουσα ζητεί από το Δικαστήριο να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλομένη διάταξη, να δεχθεί τα αιτήματα που είχε προβάλει πρωτοδίκως και να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

43. Η Επιτροπή και η Athens Resort Casino ζητούν να απορριφθεί η αίτηση αναιρέσεως ως προδήλως αβάσιμη και να καταδικαστεί η αναιρεσείουσα στα δικαστικά έξοδα.

A — Οι λόγοι αναιρέσεως και τα επιχειρήματα των μετεχόντων στη διαδικασία

44. Η αναιρεσείουσα προβάλλει τέσσερις λόγους αναιρέσεως. Οι εν λόγω λόγοι αναιρέσεως και τα αμυντικά επιχειρήματα της Επιτροπής καθώς και της Athens Resort Casino εκτίθενται ως εξής.

1. Ο πρώτος λόγος αναιρέσεως

45. Ο πρώτος λόγος αναιρέσεως αντλείται από πλάνη περί το δίκαιο κατά την ερμηνεία της προγενέστερης νομολογίας του Δικαστηρίου όσον αφορά τις προϋποθέσεις νομιμότητας της ανακλήσεως διοικητικής πράξεως.

46. Η Αθηναϊκή Τεχνική ισχυρίζεται ότι η ανάκληση διοικητικής πράξεως είναι νόμιμη υπό την προϋπόθεση, πρώτον, ότι η ανακαλούμενη πράξη είναι παράνομη και, δεύτερον, ότι η ανάκληση λαμβάνει χώρα εντός εύλογης προθεσμίας. Όμως, εν προκειμένω, αφενός μεν, η ανακλητική απόφαση εκδόθηκε μετά τεσσερισήμισι έτη από την έκδοση της αρχικής πράξεως, ήτοι όχι εντός εύλογης προθεσμίας, αφετέρου δε, η αιτιολογία της ανακλητικής αποφάσεως παραπέμπει όχι στην έλλειψη νομιμότητας της αποφάσεως περί θέσεως στο αρχείο, αλλά αποκλειστικώς στην προπαρατεθείσα απόφαση Αθηναϊκή Τεχνική κατά Επιτροπής. Ωστόσο, δεδομένου ότι η αιτιολογία της εν λόγω αποφάσεως αποτελεί λόγο δημοσίας τάξεως, το Πρωτοδικείο έπρεπε να λάβει αυτεπαγγέλτως υπόψη την εν λόγω απουσία αιτιολογίας και να αναγνωρίσει την έλλειψη νομιμότητας της ανακλητικής αποφάσεως.

47. Εξάλλου, κατά την αναιρεσείουσα, η προπαρατεθείσα διάταξη SFEI κ.λπ. κατά Επιτροπής δεν μπορεί να εφαρμοστεί εν προκειμένω, οι δε λοιπές μνημονευθείσες από το Πρωτοδικείο αποφάσεις απλώς και μόνον παραπέμπουν στη διάταξη αυτή.

48. Η Athens Resort Casino ισχυρίζεται ότι, ελλείψει ειδικών κανόνων, η ανάκληση διοικητικών πράξεων διέπεται από τις γενικές αρχές της νομιμότητας και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του δικαιουμένου. Όμως, καθόσον η αναιρεσείουσα αμφισβητεί, ευθύς εξαρχής, τη νομιμότητα της αποφάσεως περί θέσεως στο αρχείο, δεν μπορεί να επικαλεσθεί την αρχή προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.

49. Εξάλλου, όσον αφορά το προβαλλόμενο από την αναιρεσείουσα επιχειρήμα όσον

αφορά την αιτιολογία της ανακλήσεως, η Athens Resort Casino υποστηρίζει ότι, κατά τη νομολογία, η αιτιολογία δεν είναι απαραίτητο να προκύπτει από την πράξη αυτή καθεαυτήν. Συγκεκριμένα, η αιτιολογία μπορεί να συνάγεται, εμμέσως, από τους εφαρμοστέους κανόνες ή από το πλαίσιο εντός του οποίου εκδόθηκε η επίμαχη πράξη. Όσον αφορά τη διάρκεια της ένδικης διαδικασίας, τούτη δεν μπορεί να καταλογισθεί στην Επιτροπή, αλλά απλώς και μόνο στο συνήθη τρόπο λειτουργίας της κοινοτικής δικαιοσύνης. Επιπροσθέτως, η διάρκεια αυτή συντμήθηκε χάρη στην ανάκληση από την Επιτροπή της αποφάσεως περί θέσεως στο αρχείο.

50. Η Επιτροπή προβάλλει ότι οι σχετικές με την ανάκληση της αποφάσεως περί θέσεως στο αρχείο αιτιάσεις είναι απαράδεκτες, διότι δεν αφορούν την αναιρεσιβαλλομένη διάταξη, αλλά αποκλειστικώς την ανάκληση της εν λόγω αποφάσεως, η οποία δεν αποτελούσε αντικείμενο της ενώπιον του Πρωτοδικείου διαφοράς.

51. Εξάλλου, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι το μέρος της αιτήσεως αναιρέσεως που αφορά τη νομιμότητα της ανακλητικής αποφάσεως έχει καταχρηστικό χαρακτήρα. Συγκεκριμένα, υποστηρίζει ότι το γεγονός ότι ανακάλεσε την απόφαση περί θέσεως στο αρχείο απέβη προς όφελος της αναιρεσείουσας και, ενδεχομένως, εις βάρος της ανταγωνίστριας της τελευταίας. Ως εκ τούτου, η αναιρεσείουσα δεν έχει κανένα έννομο συμφέρον να προβάλει το ζήτημα της προθεσμίας όσον αφορά ανάκληση η οποία θεωρείται ότι την εξυπηρετεί. Το ίδιο ισχύει όσον αφορά το σχετικό με την αιτιολογία της ανακλητικής αποφάσεως επιχείρημα. Τα εν λόγω επιχειρήματα πρέπει, επομένως, να απορριφθούν ως προδήλως αβάσιμα. Εν πάση περιπτώσει, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι έχει υποχρέωση να λαμβάνει τα μέτρα που συνεπάγεται η εκτέλεση ακυρωτικής αποφάσεως (άρθρο 233 ΕΚ), έστω

και εάν αυτά λαμβάνουν χώρα μετά την παρέλευση εύλογης προθεσμίας.

52. Εν τέλει, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι με το έγγραφο της 26ης Σεπτεμβρίου 2008 κατέστησε σαφές ότι προέβη στην επίμαχη ανάκληση λαμβάνοντας υπόψη την προπαρατεθείσα απόφαση Αθηναϊκή Τεχνική κατά Επιτροπής, την οποία γνώριζε η αναιρεσείουσα, δεδομένου ότι η ίδια προκάλεσε την έκδοση της αποφάσεως αυτής.

2. Ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως

53. Η αναιρεσείουσα προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο καθόσον δεν αποφάνθηκε επί του ισχυρισμού της περί καταχρήσεως εξουσίας.

54. Η Αθηναϊκή Τεχνική υπενθυμίζει ότι ο σκοπός της ανακλήσεως πράξεως μπορεί να συνίσταται μόνο στο να παράσχει στη διοίκηση τη δυνατότητα να διασφαλίσει την τήρηση της αρχής της νομιμότητας. Όμως, η αιτιολογία της επίμαχης ανακλήσεως περιορίζεται σε απλή παραπομπή στην προπαρατεθείσα απόφαση Αθηναϊκή Τεχνική κατά Επιτροπής, με την οποία το Δικαστήριο αποφάνθηκε όχι επί της νομιμότητας της αποφάσεως περί θέσεως στο αρχείο, αλλά αποκλειστικώς επί του χαρακτηρισμού αυτής ως πράξεως δυνάμενης να προσβληθεί. Επομένως, η Επιτροπή προέβη ουσιαστικά στην ανάκληση της εν λόγω αποφάσεως όχι για λόγους αναγόμενους στην τήρηση της αρχής της νομιμότητας, αλλά απλώς προκειμένου να αποφύγει τον έλεγχο του κοινοτικού δικαστή.

55. Η Athens Resort Casino ισχυρίζεται ότι ο εν λόγω λόγος αναιρέσεως είναι αβάσιμος. Συγκεκριμένα, υποστηρίζει ότι η Επιτροπή όχι μόνο δεν απέφυγε τον δικαστικό έλεγχο, αλλά, αντιθέτως, υπερέβη την απλή εφαρμογή της προπαρατεθείσας αποφάσεως Αθηναϊκή Τεχνική κατά Επιτροπής, καθόσον αποφάσισε να κινήσει νέα έρευνα, αποδεχόμενη με τον τρόπο αυτόν το ενδεχόμενο να εντοπίσει νέα, άγνωστα σε αυτή, στοιχεία.

συνέπειες της οικείας αποφάσεως, δεν θα είχε άλλη επιλογή από το να κινήσει την εν λόγω διαδικασία. Στην περίπτωση που το Δικαστήριο διαπίστωνε απευθείας την ύπαρξη παραβάσεως του άρθρου 87 ΕΚ, η Επιτροπή θα έπρεπε να αντλήσει τις ένομες συνέπειες της υπάρξεως κρατικής ενισχύσεως, πράγμα που, κατά το άρθρο 88, παράγραφος 2, ΕΚ, θα συνεπήγετο ότι το ενδιαφερόμενο κράτος θα έπρεπε να καταργήσει ή να τροποποιήσει την ενίσχυση εντός της καθοριζόμενης από την Επιτροπή προθεσμίας.

3. Ο τρίτος λόγος αναιρέσεως

56. Με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, καθόσον έκρινε ότι η μοναδική συνέπεια της ακυρώσεως της αποφάσεως περί θέσεως στο αρχείο συνίσταται στην υποχρέωση κινήσεως νέας προκαταρκτικής έρευνας.

57. Η Αθηναϊκή Τεχνική υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι το Πρωτοδικείο παραγνώρισε, αφενός, τα απορρέοντα από μια δικαστική ακυρωτική απόφαση αποτελέσματα και, αφετέρου, την αρχή της αναλογικότητας.

58. Με το πρώτο σκέλος του τρίτου λόγου αναιρέσεως, η Αθηναϊκή Τεχνική ισχυρίζεται ότι οι απορρέουσες από δικαστική ακυρωτική απόφαση ένομες συνέπειες θα ήταν άλλες από την υποχρέωση κινήσεως επίσημης διαδικασίας έρευνας. Συγκεκριμένα, θα συνέβαινε ένα από τα ακόλουθα. Εάν το Δικαστήριο διαπίστωνε ότι, εν προκειμένω, η Επιτροπή παρέβη την υποχρέωση κινήσεως της επίσημης διαδικασίας έρευνας, το εν λόγω θεσμικό όργανο, ενεργώντας με βάση τις εύλογες

59. Με το δεύτερο σκέλος του τρίτου λόγου αναιρέσεως, η Αθηναϊκή Τεχνική ισχυρίζεται ότι, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, οσάκις η διοίκηση πρέπει να ανακαλέσει ορισμένη πράξη, υποχρεούται, μεταξύ περισσότερων δυνατοτήτων, να επιλέξει εκείνη που όχι μόνο διασφαλίζει την αποκατάσταση της νομιμότητας, αλλά επίσης είναι η πλέον ευνοϊκή για τον διοικούμενο. Εν προκειμένω, η επιλογή μεταξύ των πλειόνων δυνατών λύσεων έπρεπε να ελεγχθεί από το Πρωτοδικείο, δεδομένου ότι συνεπήγετο διαφορές ως προς τα έννομα αποτελέσματα. Συγκεκριμένα, επιλέγοντας την ανάκληση, η Επιτροπή προτίμησε μια εναλλακτική λύση η οποία δεν διασφαλίζει την αποτελεσματικότερη αποκατάσταση της νομιμότητας. Το πλέον πρόσφορο μέσο θα αποτελούσε η λήψη αποφάσεως της οποίας οι συνέπειες είναι ίδιες με αυτές δικαστικής ακυρωτικής αποφάσεως, ήτοι η κίνηση της επίσημης διαδικασίας έρευνας των κρατικών ενισχύσεων.

60. Η Athens Resort Casino υποστηρίζει ότι ο τρίτος αυτός λόγος ακυρώσεως είναι αβάσιμος. Συγκεκριμένα, δεδομένου ότι η δικαστικώς ακυρωθείσα πράξη αποτελεί πράξη όχι υποχρεωτικής δικαιοδοσίας, αλλά διακριτικής ευχέρειας, ήτοι πράξη για τη σύνταξη της οποίας παρέχεται περιθώριο εκτιμήσεως,

το Πρωτοδικείο δεν μπορούσε να επιβάλει στην Επιτροπή μία από τις νομικές λύσεις ως προς τις οποίες μόνον η ίδια είχε δικαίωμα επιλογής, διότι με τον τρόπο αυτόν θα υποκαθιστούσε την Επιτροπή στην άσκηση αρμοδιοτήτων που προσιδιάζουν στην ίδια.

63. Κατά την Athens Resort Casino, ο οικείος λόγος αναιρέσεως είναι αβάσιμος. Από την προπαρατεθείσα απόφαση Αθηναϊκή Τεχνική κατά Επιτροπής προκύπτει ότι η Επιτροπή δεν έχει δικαίωμα να αδρανήσει και οφείλει, εντός εύλογης προθεσμίας από την κατάθεση της καταγγελίας, να περατώσει την επίμαχη διαδικασία με την έκδοση αποφάσεως. Ουδόλως προκύπτει από την εν λόγω απόφαση ότι στο πλαίσιο της εν λόγω υποθέσεως δεν επιτρέπεται πλέον η κίνηση νέας προκαταρκτικής έρευνας.

4. Ο τέταρτος λόγος αναιρέσεως

61. Η αναιρεσείουσα προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, καθόσον δεν έλαβε υπόψη το δεδικασμένο που απορρέει από την προπαρατεθείσα απόφαση Αθηναϊκή Τεχνική κατά Επιτροπής.

62. Η Αθηναϊκή Τεχνική ισχυρίζεται ότι από τη σκέψη 40 της εν λόγω αποφάσεως προκύπτει ότι η Επιτροπή δεν επιτρέπεται να αδρανήσει στο πλαίσιο της διαδικασίας εξετάσεως των κρατικών ενισχύσεων. Εντούτοις, η Επιτροπή, ανακαλώντας την απόφαση περί θέσεως στο αρχείο, επανέφερε ακριβώς την κατάσταση η οποία υφίστατο πριν από την έκδοση της εν λόγω αποφάσεως, το δε Πρωτοδικείο, καθόσον δεν επέκρινε την οικεία ανάκληση, υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο. Επιπλέον, ουδόλως τηρήθηκε εύλογη προθεσμία. Επομένως, η Επιτροπή δεν μπορεί πλέον να συντηρεί μια κατάσταση αβεβαιότητας. Αντιθέτως, είναι υποχρεωμένη να λάβει μια απόφαση και, εν τέλει, να συμμορφωθεί προς την απόφαση του κοινοτικού δικαστή.

64. Η Επιτροπή έδωσε κοινή απάντηση στους σχετικούς με την κατάχρηση εξουσίας, καθώς και με τις συνέπειες της προπαρατεθείσας αποφάσεως Αθηναϊκή Τεχνική κατά Επιτροπής και με την αρχή της αναλογικότητας, λόγους αναιρέσεως, υποστηρίζοντας ότι οι λόγοι αυτοί στρέφονται όλοι γύρω από την ιδέα ότι πρόθεσή της ήταν απλώς να εκφύγει τον δικαστικό έλεγχο η απόφαση περί θέσεως στο αρχείο και ότι περιήλθε σε στάση αδράνειας. Υποστηρίζει ότι οι εν λόγω ισχυρισμοί είναι εντούτοις εσφαλμένοι, διότι με την κίνηση νέας προκαταρκτικής έρευνας πρόκειται να εξετάσει τα στοιχεία του φακέλου της υποθέσεως. Επιπλέον, ισχυρίζεται ότι η αναιρεσείουσα δεν προσδιορίζει τους λόγους για τους οποίους η Επιτροπή υποχρεούται να κινήσει επίσημη διαδικασία έρευνας. Έτι περαιτέρω, το Πρωτοδικείο δεν μπορούσε να αποφανθεί *ultra petita*. Κατόπιν δε της ανακλήσεως της αποφάσεως περί θέσεως στο αρχείο, η προσφυγή ακυρώσεως κατέστη άνευ αντικειμένου και οποιοδήποτε άλλο αίτημα σε σχέση με την «ακολουθηθείσα από την Επιτροπή διαδικασία» δεν μπορεί να περιληφθεί στα αιτήματα της αναιρέσεως. Λόγω της αυτοτέλει των μέσων δικαστικής προστασίας, ο μοναδικός τρόπος υποχρέωσης της Επιτροπής να κινήσει επίσημη διαδικασία έρευνας συνίσταται στην άσκηση

προσφυγή κατά παραλείψεως, κατά την έννοια του άρθρου 232 ΕΚ.

Πρωτοδικείου διαφοράς. Εν τέλει, ισχυρίζεται ότι η Αθηναϊκή Τεχνική δεν έχει κανένα έννομο συμφέρον να αμφισβητεί την εν λόγω ανάκληση, δεδομένου ότι η ανάκληση αυτή εξαφανίζει τη βλαπτική για την ίδια πράξη.

B — Εκτίμηση

65. Οι τέσσερις λόγοι που προβάλλονται από την αναιρεσείουσα προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως περιλαμβάνουν κατά κύριο λόγο δυο βασικές αιτιάσεις. Με τον πρώτο, τον δεύτερο και τον τέταρτο λόγο αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι έκρινε ότι η απόφαση περί θέσεως στο αρχείο ανακλήθηκε, μολονότι η εν λόγω ανάκληση είναι παράνομη. Με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι, αποφαινόμενο ότι οι απορρέουσες από την επίδικη ανάκληση συνέπειες ταυτίζονται με αυτές που απορρέουν από μια δικαστική ακυρωτική απόφαση, παραγνώρισε τα αποτελέσματα μιας τέτοιας αποφάσεως.

1. Επί της νομιμότητας της ανακλήσεως

α) Επί του παραδεκτού των αιτιάσεων

66. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι οι αιτιάσεις της αναιρεσείουσας με τις οποίες αμφισβητείται η νομιμότητα της ανακλήσεως είναι απαράδεκτες, με την αιτιολογία, αφενός, ότι αφορούν την ανακλητική πράξη και όχι την αναιρεσιβαλλομένη διάταξη και, αφετέρου, ότι η εν λόγω ανακλητική πράξη δεν αποτελούσε αντικείμενο της ενώπιον του

67. Επί του πρώτου σημείου, επισημαίνεται ότι οι αιτιάσεις της αναιρεσείουσας στρέφονται σαφώς κατά της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως και όχι κατά του εγγράφου της 26ης Σεπτεμβρίου 2008. Συγκεκριμένα, η αναιρεσείουσα, με τους διάφορους λόγους αναιρέσεως που προβάλλει, προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, διότι δέχθηκε ότι η Επιτροπή προέβη σε ανάκληση της αποφάσεως περί θέσεως στο αρχείο δυνάμει του ανωτέρω εγγράφου, ενώ το έγγραφο αυτό δεν παρέχει διευκρινίσεις σχετικά με την έλλειψη νομιμότητας την οποία απέβλεπε να διορθώσει η οικεία ανάκληση και ενώ η ανάκληση αυτή είχε ως μόνο σκοπό το να εκφύγει τον έλεγχο του κοινοτικού δικαστή η ανακληθείσα απόφαση και είναι επομένως αντίθετη προς την προπαρατεθείσα απόφαση Αθηναϊκή Τεχνική κατά Επιτροπής.

68. Επί του δεύτερου σημείου, από την αναιρεσιβαλλομένη διάταξη προκύπτει ότι οι εν λόγω αιτιάσεις είχαν πράγματι υποβληθεί στο Πρωτοδικείο από την αναιρεσείουσα και ότι όντως εντάσσονταν στο πλαίσιο της διαφοράς την οποία αυτό επέλυσε.

69. Συγκεκριμένα, με την εν λόγω διάταξη το Πρωτοδικείο αποφάνθηκε, όπως του ζητήθηκε, ως προς το ζήτημα εάν, δυνάμει του εγγράφου της Επιτροπής της 26ης Σεπτεμβρίου 2008, η προσφυγή κατά της αποφάσεως περί θέσεως στο αρχείο κατέστη άνευ αντικείμενου. Εξάλλου, από τις σκέψεις 23 έως 30 της εν λόγω διατάξεως προκύπτει ότι η αναιρεσείουσα αμφισβήτησε ενώπιον του Πρωτοδικείου τη νομιμότητα της ανακλήσεως η οποία ανακοινώθηκε με το εν λόγω έγγραφο.

70. Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 23 και 24 της ανωτέρω διατάξεως, η αναιρεσείουσα, συνοπτικώς, υποστήριξε ότι το έγγραφο της 26ης Σεπτεμβρίου 2008 δεν αποτελεί πράξη μη συνάδουσα προς την απόφαση περί θέσεως στο αρχείο διότι, με το εν λόγω έγγραφο, η Επιτροπή περιορίστηκε να επαναλάβει την κλήση που της είχε απευθύνει προ τριών ετών προς υποβολή στοιχείων που να αποδεικνύουν τη χορήγηση κρατικής ενισχύσεως. Όπως προκύπτει από τη σκέψη 27, η αναιρεσείουσα ισχυρίστηκε ότι η εν λόγω κλήση δεν αποτελεί πρόσφορο λόγο για τη δικαιολόγηση τέτοιας ανακλήσεως. Όπως προκύπτει από τις σκέψεις 27 και 28, η αναιρεσείουσα υποστήριξε ότι το έγγραφο της 26ης Σεπτεμβρίου 2008 αποβλέπει κατ' ουσίαν στο να εκφύγει τον δικαστικό έλεγχο η απόφαση περί θέσεως στο αρχείο. Από τις σκέψεις 27 και 28, καθώς και από τη σκέψη 40, προκύπτει ότι η αναιρεσείουσα προέβαλε ότι το εν λόγω έγγραφο αντίκειται προς την προπαρατεθείσα απόφαση Αθηναϊκή Τεχνική κατά Επιτροπής.

71. Εν τέλει, επί του τρίτου σημείου, σημειώνεται ότι η Επιτροπή δεν μπορεί να ισχυρίζεται βασίμως ότι η αναιρεσείουσα δεν έχει κανένα έννομο συμφέρον να αμφισβητεί την εκτίμηση του Πρωτοδικείου σχετικά με τη νομιμότητα της εν λόγω ανακλήσεως, δεδομένου ότι η απάντηση στο ερώτημα αυτό εξαρτάται ευθέως από το εάν η προσφυγή κατά της αποφάσεως περί θέσεως στο αρχείο έχει καταστεί άνευ αντικειμένου, ερώτημα το οποίο αποτελεί αντικείμενο της παρούσας διαφοράς.

β) Επί της ουσίας

72. Με τον πρώτο, τον δεύτερο και τον τέταρτο λόγο αναίρεσεως, η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι το Πρωτοδικείο, δεχόμενο

ότι η Επιτροπή προέβη σε ανάκληση της αποφάσεως περί θέσεως στο αρχείο, ενώ η εν λόγω ανάκληση δεν οφείλεται σε έλλειψη νομιμότητας της ανακληθείσας αποφάσεως, υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο και, ως εκ τούτου, της στερεί το δικαίωμα δικαστικής προσφυγής κατά της ανακληθείσας αποφάσεως, κατά παράβαση της προπαρατεθείσας αποφάσεως Αθηναϊκή Τεχνική κατά Επιτροπής.

73. Λαμβανομένων υπόψη των ακολούθων σκέψεων, φρονώ ότι η εν λόγω αιτίαση είναι βάσιμη.

74. Προκαταρκτικώς, όπως υποστηρίζει η αναιρεσείουσα, το Πρωτοδικείο δεν μπορούσε να βασίσει την εκτίμησή του στο σκεπτικό της προπαρατεθείσας διατάξεως SFEI κ.λπ. κατά Επιτροπής. Συγκεκριμένα, με την εν λόγω διάταξη, το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι οι προσφεύγοντες ζητούσαν να αναγνωρίσει ότι, κατόπιν της ανακλήσεως από την Επιτροπή της αποφάσεως περί θέσεως της καταγγελίας τους στο αρχείο, παρέλκει η έκδοση αποφάσεως, ενώ στην παρούσα υπόθεση η Αθηναϊκή Τεχνική αμφισβητεί ότι η προσφυγή της έχει καταστεί άνευ αντικειμένου.

75. Επομένως, με την προπαρατεθείσα διάταξη SFEI κ.λπ. κατά Επιτροπής, το Δικαστήριο δεν επέλυσε αμφισβήτηση αντίστοιχη με αυτή που τίθεται μεταξύ των μετεχόντων στην παρούσα υπόθεση. Εξ όσων γνωρίζω, ως προς το ζήτημα με το οποίο ευρίσκεται αντιμέτωπο το Δικαστήριο εν προκειμένω, σε σχέση με τη νομιμότητα ανακλήσεως όπως αυτή στην οποία προέβη η Επιτροπή με το έγγραφο της 26ης Σεπτεμβρίου 2008, δεν υπάρχει προηγούμενο.

76. Ασφαλώς, το δικαίωμα της Επιτροπής να ανακαλεί, με αναδρομική ισχύ, πράξεις τις οποίες θεωρεί εσφαλμένες δεν αμφισβητείται. Η εν λόγω εξουσία βασίζεται στην αρχή της νομιμότητας, η οποία, επιτάσσοντας να μη γίνεται ανεκτή η έλλειψη νομιμότητας, παρέχει στη διοίκηση τη δυνατότητα να προβαίνει, με την εξάλειψη της πλημμελούς πράξεως, σε αποκατάσταση της παρανόμως διαταραχθείσας έννομης τάξεως. Συγχρόνως, επιτρέπει να αποφεύγεται η υποβολή ενδίκων προσφυγών ή, οσάκις η ανάκληση λαμβάνει χώρα κατόπιν της ασκήσεως ένδικης προσφυγής, να καταλείπεται στους προσφεύγοντες η ευθύνη για την πρόοδο της διαδικασίας και να επιβαρύνονται οι ίδιοι με τα έξοδα αυτής, συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτόν στη διασφάλιση της χρηστής διοικήσεως¹⁴.

77. Η άσκηση του εν λόγω δικαιώματος ανακλήσεως στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων, σύμφωνα με τα άρθρα 87 ΕΚ και 88 ΕΚ, είναι βεβαίως δυνατή. Συγκεκριμένα, από τις εν λόγω διατάξεις προκύπτει, αφενός, ότι ένα κρατικό μέτρο το οποίο συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια των διατάξεων αυτών μπορεί να λαμβάνεται μόνο στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο δίκαιο της Ένωσης και, αφετέρου, ότι εναπόκειται στην Επιτροπή να διασφαλίζει την τήρηση των εν λόγω προϋποθέσεων, προβαίνοντας όχι μόνο στην εξέταση των σχεδίων νέων ενισχύσεων που της κοινοποιούνται, αλλά επίσης στο διαρκή έλεγχο των υφισταμένων ενισχύσεων.

78. Σύμφωνα με την αρχή της νομιμότητας, η Επιτροπή πρέπει να έχει πάντοτε τη

δυνατότητα να διορθώσει την εκτίμησή της ότι ορισμένο κρατικό μέτρο δεν αποτελεί ενίσχυση, οσάκις διαπιστώνει, έστω και μετά την παρέλευση μεγάλου χρονικού διαστήματος, ότι η οικεία εκτίμηση ήταν εσφαλμένη¹⁵.

79. Επίσης, δεν αμφισβητείται, όπως εξέθεσαν η Επιτροπή και η Athens Resort Casino, ότι η νομολογία σχετικά με τις ιδιαίτερες αυστηρές προϋποθέσεις υπό τις οποίες επιτρέπεται η ανάκληση διοικητικών πράξεων, διαμορφώθηκε, ως αποτέλεσμα της εξισορροπήσεως της αρχής της νομιμότητας με την αρχή της ασφάλειας δικαίου, στο πλαίσιο μιας υποθέσεως η οποία αφορούσε πράξη δημιουργική δικαιώματος, αποσκοπώντας στην προστασία της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης των αποδεκτών της οικείας πράξεως¹⁶.

80. Ομοίως, είναι αληθές ότι η παρούσα διαφορά δεν εντάσσεται στο ίδιο πλαίσιο, δεδομένου ότι, εν προκειμένω, η απόφαση περί θέσεως στο αρχείο είναι βλαπτική για την

15 — Απόφαση της 22ας Ιουνίου 2006, C-182/03 και C-217/03, Βέλγιο και Forum 187 κατά Επιτροπής (Συλλογή 2006, σ. I-5479, σκέψη 75). Με την απόφαση αυτή, το Δικαστήριο έκρινε ότι η Επιτροπή έπρεπε να έχει τη δυνατότητα να διορθώσει την εκτίμησή της στην οποία είχε προβεί προ 19 ετών όσον αφορά το βελγικό φορολογικό καθεστώς των κέντρων συντονισμού και να αποφασίσει ότι, αντιθέτως προς την προηγούμενη εκτίμησή της, το εν λόγω καθεστώς αποτελούσε κρατική ενίσχυση ασύμβατη με την κοινή αγορά. Ασφαλώς, η Επιτροπή, 19 έτη μετά την έκδοση της πρώτης της αποφάσεως, όχι μόνον ανακάλεσε αναδρομικώς την απόφαση αυτή, αλλά, κατά το πέρασ νέας εξετάσεως του επίμαχου φορολογικού καθεστώτος, σύμφωνα με τη διαδικασία ελέγχου υφισταμένων ενισχύσεων, εξέδωσε νέα απόφαση. Πάντως, η εν λόγω απόφαση αναδεικνύει σαφώς τη σημασία της αρχής της νομιμότητας στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων, ως αρχής η οποία αποτελεί έρεισμα του δικαιώματος ανακλήσεως.

16 — Αποφάσεις του Δικαστηρίου της 3ης Μαρτίου 1982, 14/81, Alpha Steel κατά Επιτροπής (Συλλογή 1982, σ. 749, σκέψη 10), της 26ης Φεβρουαρίου 1987, 15/85, Consorzio Cooperativo d'Abruzzo κατά Επιτροπής (Συλλογή 1987, σ. 1005, σκέψη 12), της 20ής Ιουνίου 1991, C-248/89, Cargill κατά Επιτροπής (Συλλογή 1991, σ. I-2987, σκέψη 20), της 17ης Απριλίου 1997, C-90/95 P, de Comptie κατά Κοινοβουλίου (Συλλογή 1997, σ. I-1999, σκέψη 35), και απόφαση του Πρωτοδικείου της 20ής Νοεμβρίου 2002, T-251/00, Lagardère και Canal+ κατά Επιτροπής (Συλλογή 2002, σ. II-8825, σκέψη 140).

14 — Βλ. Ritleng, D., «Le retrait des actes administratifs contraires au droit communautaire», *Bestand und Perspektiven des Europäischen Verwaltungsrechts*, Nomos, Baden-Baden, 2008, σ. 237.

αναιρεσείουσα, η οποία επιδιώκει την ακύρωσή της και, επομένως, δεν ευρίσκεται στην ίδια κατάσταση με ένα δικαιούχο μετέχοντα στη διαδικασία, ο οποίος θα είχε έννομο συμφέρον στη διατήρηση της αποφάσεως αυτής.

81. Εντούτοις, λαμβανομένου υπόψη του σκεπτικού της προπαρατεθείσας αποφάσεως Αθηνάϊκή Τεχνική κατά Επιτροπής, με την οποία υπενθυμίζεται η έκταση των υποχρεώσεων της Επιτροπής, οσάκις επιλαμβάνεται καταγγελίας αφορώσας κρατική ενίσχυση, και προσδιορίζονται τα δικαιώματα του καταγγέλλοντος στο πλαίσιο της εν λόγω διαδικασίας, φρονώ ότι το εν λόγω θεσμικό όργανο δεν είχε δικαίωμα να προβεί στην ανάκληση της αποφάσεως περί θέσεως στο αρχείο υπό τις περιστάσεις υπό τις οποίες εκδόθηκε το έγγραφο της 26ης Σεπτεμβρίου 2008.

82. Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από την εν λόγω απόφαση, βάσει των άρθρων 10, παράγραφος 1, και 20, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, του κανονισμού 659/1999, ένας ενδιαφερόμενος κατά την έννοια του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ, όπως η Αθηνάϊκή Τεχνική, δύναται, να προκαλέσει την κίνηση της προβλεπόμενης στο άρθρο 88, παράγραφος 3, ΕΚ, προκαταρκτικής έρευνας, διαβιβάζοντας πληροφοριακά στοιχεία σχετικά με παράνομη κρατική ενίσχυση στην Επιτροπή¹⁷.

83. Από την ανωτέρω απόφαση προκύπτει, επίσης, ότι το εν λόγω θεσμικό όργανο, οσάκις επιλαμβάνεται τέτοιας καταγγελίας, υπέχει πλείονες υποχρεώσεις. Συγκεκριμένα, υποχρεούται να ερευνήσει αμελλητί την ύπαρξη ενισχύσεως και τη συμβατότητά της

με την κοινή αγορά. Επιπλέον, η Επιτροπή, οσάκις θεωρεί ότι δεν υφίστανται επαρκείς λόγοι για να αποφανθεί επί της συγκεκριμένης υποθέσεως, υποχρεούται να επιτρέψει στους ενδιαφερομένους να υποβάλουν, εντός εύλογης προθεσμίας, συμπληρωματικές παρατηρήσεις¹⁸.

84. Επιπλέον, μετά την υποβολή παρατηρήσεων ή τη λήξη της εύλογης προθεσμίας, η Επιτροπή υποχρεούται, από το άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 659/1999, να περατώσει την προκαταρκτική έρευνα, εκδίδοντας απόφαση δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφοι 2, 3 ή 4, του κανονισμού αυτού, δηλαδή απόφαση διαπιστώνουσα ότι δεν υφίσταται ενίσχυση, απόφαση για τη μη διατύπωση αντιρρήσεων ή απόφαση για κίνηση επίσημης διαδικασίας έρευνας¹⁹.

85. Επομένως, το Δικαστήριο κατέστησε απολύτως σαφές ότι η Επιτροπή δεν επιτρέπεται να αδρανή κατά την προκαταρκτική έρευνα. Οφείλει είτε να προχωρήσει, σε εύθετο χρόνο, στο επόμενο στάδιο της διαδικασίας είτε να θέσει την υπόθεση στο αρχείο, εκδίδοντας σχετική απόφαση²⁰.

86. Εξάλλου, οσάκις, όπως και στην παρούσα υπόθεση, η Επιτροπή λαμβάνει απόφαση κατόπιν πληροφοριακών στοιχείων που προσκόμισε ενδιαφερόμενος, του αποστέλλει αντίγραφο της αποφάσεως αυτής.

17 — Προπαρατεθείσα απόφαση Αθηνάϊκή Τεχνική κατά Επιτροπής (σκέψη 37).

18 — Όπ.π. (σκέψεις 37 και 39).

19 — Όπ.π. (σκέψη 40).

20 — Όπ.π.

87. Εν τέλει, με την προπαρατεθείσα απόφαση Αθηναϊκή Τεχνική κατά Επιτροπής, το Δικαστήριο έκρινε ότι απόφαση όπως η απόφαση περί θέσεως στο αρχείο, της 2ας Ιουνίου 2004, με την οποία η Επιτροπή αποφάσισε να περατώσει την προκαταρκτική έρευνα που κινήθηκε κατόπιν της καταγγελίας της Αθηναϊκής Τεχνικής αποτελεί πράξη δυνάμενη να προσβληθεί.

88. Από το ανωτέρω σκεπτικό μπορούν να συναχθούν τα ακόλουθα κρίσιμα για την παρούσα υπόθεση συμπεράσματα.

89. Αφενός, από την ανάλυση βάσει της οποίας το Δικαστήριο έκρινε ότι η απόφαση της 2ας Ιουνίου 2004 περί θέσεως στο αρχείο αποτελεί πράξη δυνάμενη να προσβληθεί, προκύπτει ότι η αναιρεσείουσα είχε δικαίωμα να ζητήσει τον δικαστικό έλεγχο της εκτιμώσεως της Επιτροπής ότι, βάσει των στοιχείων που διέθετε το εν λόγω θεσμικό όργανο κατά την ημερομηνία αυτή, μπορούσε νομίμως να θέσει την υπόθεση στο αρχείο και να αποφασίσει, εμμέσως, ότι δεν υπήρχε λόγος να κινήσει επίσημη διαδικασία έρευνας.

90. Αφετέρου, βάσει των προμνημονευθεισών υποχρεώσεων που υπέχει η Επιτροπή και του αναγνωρισθέντος δικαιώματος δικαστικής προσφυγής της αναιρεσείουσας, το οικείο θεσμικό όργανο μπορούσε να προβεί στην ανάκληση της αποφάσεως περί θέσεως στο αρχείο μόνον προκειμένου να διορθώσει τυχόν έλλειψη νομιμότητας της αποφάσεως αυτής. Συναφώς, με τις γραπτές της παρατηρήσεις, η Επιτροπή δεν ισχυρίζεται ότι είχε δικαίωμα να ανακαλέσει την εν λόγω απόφαση απλώς κατά διακριτική ευχέρεια.

91. Επομένως, στο έγγραφο της 26ης Σεπτεμβρίου 2008 προς την αναιρεσείουσα, η Επιτροπή όφειλε να αναφέρει ή, τουλάχιστον, να εκθέσει συνοπτικώς τους λόγους για τους οποίους προέβη σε ανάκληση της αποφάσεως περί θέσεως στο αρχείο, ήτοι τους λόγους βάσει των οποίων θεώρησε ότι, αντιθέτως προς την εκτίμηση στην οποία είχε προβεί στις 2 Ιουνίου 2004, η υπόθεση δεν έπρεπε να τεθεί στο αρχείο.

92. Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το έγγραφο της 26ης Σεπτεμβρίου 2008 δεν πληροί τις εν λόγω απαιτήσεις. Η Επιτροπή απλώς κοινοποίησε στην αναιρεσείουσα την ανάκληση του εγγράφου της 2ας Δεκεμβρίου 2004 και την επανεξέταση της υποθέσεως «λαμβάνομένης υπόψη της [προπαρατεθείσας] αποφάσεως του Δικαστηρίου [Αθηναϊκή Τεχνική κατά Επιτροπής]». Είναι, όμως, αναμφίβολο ότι το Δικαστήριο, με την εν λόγω απόφαση, δεν αποφάνθηκε επί της νομιμότητας της αποφάσεως περί θέσεως στο αρχείο, αλλά αποκλειστικώς επί του χαρακτηρισμού αυτής ως αποφάσεως δυνάμενης να προσβληθεί.

93. Επομένως, η αναιρεσείουσα βασίμως ισχυρίζεται ότι η ανάκληση της εν λόγω αποφάσεως είναι απολύτως αδικαιολόγητη.

94. Προς αντίκρουση της ανωτέρω αναλύσεως, η Επιτροπή και η Athens Resort Casino τονίζουν, με τις γραπτές τους παρατηρήσεις, ότι η εν λόγω ανάκληση ήταν πάντως επιβεβλημένη, αφότου το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι η θέση της καταγγελίας στο αρχείο αποτελεί πράξη δυνάμενη να προσβληθεί, διότι το έγγραφο της 2ας Δεκεμβρίου 2004 δεν είχε αιτιολογηθεί όπως επιβάλλεται να αιτιολογείται μια απόφαση περί κρατικών ενισχύσεων.

95. Εντούτοις, φρονώ ότι το εν λόγω επιχείρημα δεν είναι ικανό να θέσει εν αμφιβόλω την παρούσα ανάλυση. Συγκεκριμένα, εάν η Επιτροπή προετίθετο πράγματι να καλύψει την εν λόγω έλλειψη αιτιολογίας, είχε την ευχέρεια να εκθέσει στο έγγραφο της 26ης Σεπτεμβρίου 2008 τους λόγους για τους οποίους έθεσε την υπόθεση στο αρχείο. Για την κάλυψη της ενδεχόμενης ελλείψεως αιτιολογίας του εγγράφου της 2ας Δεκεμβρίου 2004 δεν ήταν απαραίτητη η κίνηση νέας προκαταρκτικής έρευνας ούτε η κατ' αυτόν τον τρόπο θέσπιση εις βάρος της αναιρεσείουσας πρόσθετης προθεσμίας πριν από την έκδοση μιας αποφάσεως της οποίας το διατακτικό ταυτίζεται με αυτό του εν λόγω εγγράφου. Επομένως, η επίδικη ανάκληση είναι, κατά τη γνώμη μου, απολύτως αδικαιολόγητη. Κατά συνέπεια, η αναιρεσείουσα βασίμως ισχυρίζεται ότι η εν λόγω απόφαση επιδιώκει απλώς να εκφύγει η απόφαση περί θέσεως στο αρχείο τον δικαστικό έλεγχο του Πρωτοδικείου.

96. Η Athens Resort Casino αντικρούει την εν λόγω ερμηνεία, υποστηρίζοντας ότι, με την επανάληψη της διαδικασίας, η Επιτροπή υπερέβη την απλή εκτέλεση της προπαρατεθείσας αποφάσεως Αθηναϊκή Τεχνική κατά Επιτροπής, δεδομένου ότι, με την κίνηση νέας έρευνας, το εν λόγω θεσμικό όργανο προτίθεται να εντοπίσει νέα, άγνωστα σε αυτό, στοιχεία.

97. Το εν λόγω επιχείρημα δεν μπορεί να γίνει δεκτό, διότι στηρίζεται σε απλή εικασία. Συγκεκριμένα, τίποτε δεν αποδεικνύει ότι η Επιτροπή αποφάσισε να κινήσει νέα προκαταρκτική έρευνα, διότι διαπίστωσε ότι, αντιθέτως προς την αρχική της εκτίμηση, η επίμαχη υπόθεση δικαιολογεί τη διενέργεια πρόσθετων ερευνών. Και πάλι, το έγγραφο

της 26ης Σεπτεμβρίου 2008 δεν περιλαμβάνει κανένα κρίσιμο στοιχείο ικανό να εξηγήσει τους λόγους για τους οποίους η Επιτροπή αποφάσισε να επανεξετάσει την αρχική της εκτίμηση και να κινήσει νέα προκαταρκτική έρευνα.

98. Το μόνο στοιχείο το οποίο περιλαμβάνεται στο οικείο έγγραφο, εκτός από την κοινοποίηση της ανακλήσεως, είναι η επανάληψη του αιτήματος προς την αναιρεσείουσα να υποβάλει στοιχεία που να αποδεικνύουν την παροχή παράνομης κρατικής ενισχύσεως στο πλαίσιο της πωλήσεως μέρους του κεφαλαίου του καζίνο Mont Parnès. Εντούτοις, η Επιτροπή, όπως αναφέρει η ίδια στο εν λόγω έγγραφο, είχε ήδη διατυπώσει το οικείο αίτημα στο παρελθόν, βάσει δε της συναφούς απαντήσεως της αναιρεσείουσας αποφάσισε, στις 2 Ιουνίου 2004, να θέσει την υπόθεση στο αρχείο.

99. Εξάλλου, το οικείο αίτημα επιβεβαιώνει, κατά τη γνώμη μου, ότι το έγγραφο της 26ης Σεπτεμβρίου 2008 δεν σκοπεί να επιτρέψει στην Επιτροπή να διορθώσει ενδεχόμενη έλλειψη νομιμότητας της αποφάσεως της 2ας Ιουνίου 2004 περί θέσεως στο αρχείο, καθόσον μαρτυρά ότι το εν λόγω θεσμικό όργανο δεν τοποθετείται πλέον στην κατάσταση στην οποία ευρίσκετο αμέσως πριν από την έκδοση της αποφάσεως αυτής. Λαμβανομένου υπόψη του αιτήματος αυτού, το έγγραφο της 26ης Σεπτεμβρίου 2008 μπορεί να εκληφθεί ως κίνηση νέας προκαταρκτικής έρευνας και όχι ως πραγματική ανάκληση της αποφάσεως περί θέσεως στο αρχείο της 2ας Ιουνίου 2004.

100. Συνεπώς, με βάση τα ανωτέρω, η αναιρεσείουσα βασίμως υποστηρίζει ότι η Επιτροπή, υπό το κάλυμμα της διορθώσεως της

ελλείψεως νομιμότητας της εν λόγω αποφάσεως, την εμποδίζει να ασκήσει το δικαίωμά της να ελεγχθεί η νομιμότητα της αποφάσεως αυτής.

101. Άλλως ειπείν και κατά μια παραστατική έκφραση, ευρισκόμαστε ενώπιον του λογικού σφάλματος του «αιτείσθαι το εν αρχή». Εάν γινόταν δεκτό, όπως αναφέρεται στην αναιρεσιβαλλομένη διάταξη, ότι μια τέτοια ανάκληση είναι νόμιμη, τούτο θα μπορούσε να έχει ως αποτέλεσμα να επιτρέπεται στην Επιτροπή να αδρανή, κατά παράβαση των υποχρεώσεων που υπέχει στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων, καθόσον, κατά την εν λόγω διάταξη, θα αρκούσε το οικείο θεσμικό όργανο να θέσει στο αρχείο την καταγγελία που κατατίθεται από ενδιαφερόμενο, στη συνέχεια, κατόπιν ασκήσεως προσφυγής από τον εν λόγω ενδιαφερόμενο, να κινήσει νέα προκαταρκτική έρευνα, και να επαναλάβει τις εν λόγω ενέργειες όσες φορές χρειάζεται, για να εκφύγει η δράση του οποιονδήποτε δικαστικό έλεγχο.

102. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο να αποφανθεί ότι οι προβαλλόμενοι από την αναιρεσείουσα λόγοι αναιρέσεως, κατά τους οποίους η αναιρεσιβαλλομένη διάταξη είναι πλημμελής λόγω πλάνης περί το δίκαιο, καθόσον το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η Επιτροπή ανακάλεσε την απόφαση περί θέσεως στο αρχείο, είναι πράγματι βάσιμοι.

2. Επί της παραγνωρίσεως των αποτελεσμάτων δικαστικής ακυρωτικής αποφάσεως

103. Ο τρίτος αυτός λόγος αναιρέσεως εξετάζεται μόνον επικουρικώς, για την

περίπτωση κατά την οποία το Δικαστήριο δεν θα συμπεριστεί το συμπέρασμα της αναιρέσεως των τριών άλλων λόγων αναιρέσεως.

104. Με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα ισχυρίζεται ότι η αναιρεσιβαλλομένη διάταξη είναι πλημμελής λόγω πλάνης περί το δίκαιο, καθόσον, με τις σκέψεις 34 έως 36 της διατάξεως αυτής, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η ανάκληση της αποφάσεως περί θέσεως στο αρχείο που περιελήφθη στο έγγραφο της 26ης Σεπτεμβρίου 2008 παράγει τα ίδια αποτελέσματα με αυτά δικαστικής ακυρωτικής αποφάσεως, οπότε η αναιρεσείουσα δεν έχει κανένα έννομο συμφέρον να ζητεί την ακύρωση της εν λόγω αποφάσεως.

105. Μολονότι η ανάκληση πράξεως συνεπάγεται την εξαφάνισή της από την έννομη τάξη και, κατ' αρχήν, καθιστά άνευ αντικειμένου τυχόν ασκηθείσα κατ' αυτής έννομη προσφυγή, η νομολογία δέχεται ότι, υπό ειδικές περιστάσεις, ο προσφεύγων, ενδεχομένως, εξακολουθεί να έχει συμφέρον στην έκδοση αποφάσεως επί της προσφυγής ακυρώσεως που άσκησε.

106. Συγκεκριμένα, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι ο προσφεύγων διατηρεί το έννομο συμφέρον του στην έκδοση αποφάσεως επί έννομης προσφυγής που έχει ασκήσει κατά αποφάσεως η οποία έχει ήδη εκτελεσθεί ή κατά πράξεως η οποία δεν είναι πλέον σε εφαρμογή, προς αποτροπή του ενδεχομένου επαναλήψεως είτε της πλημμέλειας της οικείας αποφάσεως είτε της ίδιας πράξεως²¹.

21 — Αποφάσεις της 6ης Μαρτίου 1979, 92/78, Simmenthal κατά Επιτροπής (Συλλογή τόμος 1979/I, σ. 407, σκέψη 32), της 24ης Ιουνίου 1986, 53/85, AKZO Chemie και AKZO Chemie UK κατά Επιτροπής (Συλλογή 1986, σ. 1965, σκέψη 21), και της 26ης Απριλίου 1988, 207/86, Apesco κατά Επιτροπής (Συλλογή 1988, σ. 2151, σκέψη 16). Βλ. επίσης, συναφώς, απόφαση της 5ης Οκτωβρίου 1988, 294/86 και 77/87, Technointorg κατά Επιτροπής και Συμβουλίου (Συλλογή 1988, σ. 6077, σκέψη 11).

107. Συμφωνώ με την αναιρεσείουσα ότι η εκτίμηση του Πρωτοδικείου, όπως εκτίθεται στις σκέψεις 34 έως 36 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως, είναι εσφαλμένη. Συγκεκριμένα, υπενθυμίζεται ότι, στη σκέψη 34 της εν λόγω διατάξεως, το Πρωτοδικείο ανέφερε, ειδικότερα, ότι, σε περίπτωση ακυρώσεως της αποφάσεως περί θέσεως στο αρχείο, η Επιτροπή «οφείλει να κινηθεί νέα προκαταρκτική έρευνα και, όπως διευκρίνισε το Δικαστήριο στη σκέψη 40 της [προπαρατεθείσας] αποφάσεως [Αθηναϊκή Τεχνική κατά Επιτροπής], να εκδώσει τυπικώς μία από τις προβλεπόμενες στο άρθρο 4 του κανονισμού 659/1999 αποφάσεις ή απόφαση περί θέσεως της υποθέσεως στο αρχείο, η οποία αποτελεί νέα πράξη δυνάμενη να προσβληθεί».

108. Από τα ανωτέρω το Πρωτοδικείο συνήγαγε, στη σκέψη 35 της εν λόγω διατάξεως, ότι η ανάκληση της αποφάσεως περί θέσεως στο αρχείο παράγει αποτελέσματα ισοδύναμα με εκείνα δικαστικής αποφάσεως περί ακυρώσεως της εν λόγω πράξεως, καθόσον η νέα προκαταρκτική έρευνα που κινήθηκε δυνάμει της εν λόγω ανακλητικής αποφάσεως θα περατωθεί με την έκδοση μίας από τις προβλεπόμενες στο άρθρο 4 του κανονισμού 659/1999 αποφάσεις και τυχόν απόφαση περί ακυρώσεως της εν λόγω πράξεως δεν θα συνεπαγόταν ουδεμία πρόσθετη έννομη συνέπεια σε σχέση με τις συνέπειες της διενεργηθείσας ανακλήσεως. Το Πρωτοδικείο κατέληξε στο συμπέρασμα, στη σκέψη 36 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως, ότι η αναιρεσείουσα δεν έχει κανένα έννομο συμφέρον να ζητήσει την ακύρωση της αποφάσεως περί θέσεως στο αρχείο της 2ας Ιουνίου 2004.

109. Κατά τη γνώμη μου, η ανωτέρω εκτίμηση επιδέχεται κριτική για τον εξής λόγο.

110. Κατά τη νομολογία, δυνάμει του άρθρου 233 ΕΚ, το όργανο του οποίου η πράξη εκηρύχθη άκυρη, προκειμένου να συμμορφωθεί με τη δικαστική ακυρωτική απόφαση και να την εκτελέσει πλήρως, υποχρεούται να σεβαστεί όχι μόνον το διατακτικό της αποφάσεως, αλλά και το σκεπτικό που οδήγησε στο διατακτικό αυτό και το οποίο συνιστά το αναγκαίο του έρεισμα²².

111. Η διαφορά μεταξύ δικαστικής ακυρωτικής αποφάσεως και ανακλήσεως, όπως της αναγγελθείσας με το έγγραφο της 26ης Σεπτεμβρίου 2008, στο οποίο, πρέπει να υπομνησθεί, δεν αναφέρεται ουδεμία πλημμέλεια της αποφάσεως της 2ας Ιουνίου 2004 περί θέσεως στο αρχείο, συνίσταται στο ότι η πρώτη περιλαμβάνει τους λόγους στους οποίους στηρίζεται η ακύρωση, οι δε λόγοι αυτοί, δυνάμει της αρχής που υπενθυμίζεται στο προηγούμενο σημείο, δεσμεύουν την Επιτροπή.

112. Εξ αυτών προκύπτει ότι, δυνάμει δικαστικής ακυρωτικής αποφάσεως, η Επιτροπή, ασφαλώς, θα μπορούσε να έχει υποχρέωση να κινηθεί νέα διαδικασία προκαταρκτικής έρευνας, κατά το πέρασ της οποίας θα μπορούσε να εκδώσει μία από τις προβλεπόμενες στο άρθρο 4 του κανονισμού 659/1999 αποφάσεις ή ενδεχομένως νέα απόφαση περί θέσεως στο αρχείο, εάν το Πρωτοδικείο διαπίστωνε, μεταξύ άλλων, ότι το εν λόγω θεσμικό όργανο δεν προέβη σε επιμελή και αμερόληπτη εξέταση της καταγγελίας.

22 — Διάταξη της 13ης Ιουλίου 2000, C-8/99 P, Gómez de Enterría y Sánchez κατά Κοινοβουλίου (Συλλογή 2000, σ. I-6031, σκέψεις 19 και 20).

113. Εντούτοις, θα μπορούσε επίσης να έχει υποχρέωση να περατώσει αμελλητί την προκαταρκτική έρευνα, με την έκδοση αποφάσεως για κίνηση επίσημης διαδικασίας έρευνας, εάν το Πρωτοδικείο διαπίστωνε ότι τα στοιχεία του φακέλου της υποθέσεως ήταν επαρκή για να αποδείξουν ότι το επίμαχο κρατικό μέτρο αποτελεί κρατική ενίσχυση ασυμβίβαστη προς το δίκαιο της Ένωσης ή ακόμη ότι δημιουργεί αμφιβολίες κατά πόσο συμβιβάζεται με το δίκαιο αυτό.

114. Η δεύτερη αυτή λύση αποτελεί, εξάλλου, τον σκοπό που επιδίωκε η αναιρεσείουσα με την αίτηση αναιρέσεως κατά της αποφάσεως περί θέσεως στο αρχείο. Όπως εξέθεσε το Δικαστήριο με την προπαρατεθείσα απόφαση Αθηναϊκή Τεχνική κατά Επιτροπής, μόνο στο πλαίσιο της επίσημης διαδικασίας έρευνας η Επιτροπή υποχρεούται να ζητήσει από τους ενδιαφερομένους να διατυπώσουν τις παρατηρήσεις τους, ώστε να μπορούν να αμφισβητήσουν παραδεκτώς τυχόν απόφαση περί θέσεως της υποθέσεως στο αρχείο, όπως αυτή της 2ας Ιουνίου 2004, προκειμένου να επιτύχουν τον σεβασμό των διαδικαστικών τους δικαιωμάτων²³.

115. Μια δικαστική ακυρωτική απόφαση διακρίνεται επομένως σαφέστατα από μια ανάκληση, όπως η αναγγελθείσα με το έγγραφο της 26ης Σεπτεμβρίου 2008, καθόσον περιέχει τους λόγους επί των οποίων στηρίζεται η ακύρωση, οι δε λόγοι αυτοί, δυνάμει της προμνησθείσας αρχής, δεσμεύουν την Επιτροπή.

Μια τέτοια δικαστική απόφαση, όπως άλλωστε και μια ανάκληση στηριζόμενη σε πλημμέλεια της επίμαχης πράξεως, θα είχε επομένως ως συνέπεια να εμποδίσει την επανάληψη της διαπιστωθείσας πλημμέλειας.

116. Συνεπώς, η εκτίμηση κατά την οποία η ανάκληση της αποφάσεως περί θέσεως στο αρχείο, όπως προβλέπεται στο έγγραφο της 26ης Σεπτεμβρίου 2008, παράγει αποτελέσματα ισοδύναμα με αυτά δικαστικής ακυρωτικής αποφάσεως είναι, κατά τη γνώμη μου, πλημμελής λόγω πλάνης περί το δίκαιο.

117. Από την εκτίμηση αυτή συνάγεται επίσης ότι, καθόσον η Επιτροπή δεν παρέσχε καμία κρίσιμη ένδειξη όσον αφορά τους λόγους για τους οποίους προέβη στην επίδικη ανάκληση, τίποτε δεν την εμποδίζει, κατά το πέρας της προκαταρκτικής έρευνας, να λάβει εκ νέου απόφαση άλλη πλην της κινήσεως επίσημης διαδικασίας έρευνας, μολονότι το επίμαχο κρατικό μέτρο, ενδεχομένως, αποτελεί κρατική ενίσχυση ασυμβίβαστη προς το δίκαιο της Ένωσης ή δημιουργεί αμφιβολίες ως προς το εάν συμβιβάζεται προς το δίκαιο αυτό.

118. Επομένως, η αναιρεσείουσα έχει πράγματι έννομο συμφέρον να στραφεί κατά της αποφάσεως της 2ας Ιουνίου 2004 περί θέσεως στο αρχείο, προκειμένου να αποτρέψει την επανάληψη της πλημμέλειας που συνίσταται στην παραγνώριση του γεγονότος ότι τα στοιχεία του φακέλου της υποθέσεως ενδεχομένως δικαιολογούν την κίνηση της προβλεπόμενης στο άρθρο 88, παράγραφος 2, ΕΚ διαδικασίας.

²³ — Προπαρατεθείσα απόφαση Αθηναϊκή Τεχνική κατά Επιτροπής (σκέψεις 35 και 36).

119. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, φρονώ ότι η αίτηση αναιρέσεως που ασκήθηκε κατά της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως είναι βάσιμη και η διάταξη αυτή πρέπει, κατά συνέπεια, να αναιρεθεί.

Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα εντούτοις η διαφορά δεν είναι ώριμη προς εκδίκαση, δεδομένου ότι η αίτηση αναιρέσεως της αναιρεσείουσας κατά της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως δεν έχει εξετασθεί ακόμη επί της ουσίας από το Γενικό Δικαστήριο.

3. Επί των συνεπειών της αναιρέσεως της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως

120. Η αναιρεσείουσα ζητεί από το Δικαστήριο να δεχθεί τα αιτήματα που προέβαλε πρωτοδίκως και να καταδικάσει την

121. Προτείνω, επομένως, στο Δικαστήριο, να αναπέμψει την υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο, προκειμένου αυτό να αποφανθεί επί των αιτημάτων της Αθηναϊκής Τεχνικής για ακύρωση της απόφάσεως της Επιτροπής της 2ας Ιουνίου 2004 περί θέσεως της καταγγελίας της στο αρχείο, και, αφετέρου, να επιφυλαχθεί ως προς τα δικαστικά έξοδα.

III — Πρόταση

122. Κατόπιν των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο να αποφανθεί ως εξής:

- 1) να αναιρέσει τη διάταξη του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 29ης Ιουνίου 2009, T-94/05, Αθηναϊκή Τεχνική κατά Επιτροπής.

- 2) να αναπέμψει την υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προκειμένου αυτό να αποφανθεί επί των αιτημάτων της Αθηναϊκής Τεχνικής ΑΕ για ακύρωση της απόφασεως της Επιτροπής της 2ας Ιουνίου 2004 περί θέσεως της καταγγελίας της στο αρχείο, και
- 3) να επιφυλαχθεί ως προς τα δικαστικά έξοδα.